

Gymnázium Přírodní škola, o.p.s.
Profilová práce — třída Ný
Nižší stupeň studia
2018/2019

Zoe Pikkelová

Tajemství graffiti

typy graffiti a jejich působení na obyvatele města

Vedoucí práce: MgA. Magdalena Schmidtová

Datum odevzdání: 22.11.2018

Záměr

Tématem mé profilové práce jsou různé typy graffiti a jejich působení na návštěvníky a obyvatele města. Mým cílem je ukázat lidem, že existují krásné graffiti. Moje práce bude rozdělena na teoretickou a část praktickou.

Úvod = Většina lidí, když jde po ulici a všimne si graffiti na domech, hned nadává, jak je to ošklivé. Ano, přiznávám, že některé české graffiti jsou ošklivé, ale když se seznámíte s graffiti, které napsal člověk, který to umí a žije s tím tak, změníte názor. Graffiti nejsou jenom čmáranice na domech, ale je to způsob, jak se člověk může zvěčnit. Graffiti se většinou objevují v podchodech, na mostech a na silnicích, ale existují i restaurace, kde jsou schválně posprejované stěny a dělá to zvláštní dojem, který dokáže překvapit a zaujmout.

Důvod = Tuto práci chci dělat, protože jsem graffiti také dříve odsuzovala, ale když jsem si o graffiti něco zjistila a vyzkoušela jsem si je, tak mě oslovily. Hned už ulice vnímám jinak a všímám si krásných graffiti.

Záměry = - Napsat hodně stručně historii graffiti, která by zahrnovala druhy graffiti, první výskyt a další vývoj. Podrobněji rozvedu život jednoho amerického sprejera, který se tvorbou graffiti žije.

2 rozhovory = - Jeden rozhovor s ilegálním sprejerem, který byl za ilegální sprejování zatknut.

A druhý rozhovor s legálním sprejerem, který se tvorbou graffiti žije. Moje otázky budou směřovat k jejich osobnímu vztahu ke graffiti a k poselství a jejich tvorbě.

Graffiti v reálu = - 3 část mé práce spočívá v tom, že ke každému druhu graffiti, vytvořím jeden svůj vlastní obraz (papírové návrhy na graffiti) a napíšu k němu, jaký to je druh a jakou má historii.

Výstava = - následně obrazy vystavím a získám od návštěvníků zpětnou vazbu. A svůj nejlepší návrh graffiti legálně nasprejuji do veřejného prostoru na zeď.

Dotazník = - Kromě mé výstavy také udělám dotazník pro kolemjdoucí, kterých se budu ptát na různé otázky kolem graffiti. Například jak se jim graffiti líbí a jaký na ně má první dojem.

Obsah

Záměr.....	2
Úvod+postup práce+cíle.....	4
Co to jsou graffiti?.....	5-6
Rozhovor s Nelegálním sprejerem.....	7
Rozhovor s Legálním sprejerem.....	8
Banksy.....	9
Mé vlastní graffiti.....	10
Dotazníkový průzkum.....	11-12
Závěr.....	13
Srznam zdrojů a literatury.....	14
Přílohy.....	15

Úvod

Moje práce se zabývá fenoménem graffiti v ulicích města.

Zajímalo mě jak na graffiti reagují obyvatelé a návštěvníci města. Jak na ně působí a kde by se jim graffiti líbily a kde naopak ne. Chtěla jsem se dozvědět více o stylech graffiti a sama si je poté vyzkoušet. Nakonec předložím mé vytvořené návrhy známým (alespoň 30 lidem) a ten který se jim bude líbit nejvíce poté nasprejuji na legální plochu v Praze.

Tuto práci jsem chtěla dělat proto, že jsem graffiti také dříve odsuzovala, ale když jsem si o graffiti něco zjistila a vyzkoušela jsem si je, tak mě oslovily. Když jedu tramvají nějakým podchodem, není to pro mě jenom velká hromada betonu s počůranými zdi. Je to něco jako veřejné muzeum plné barevných obrazů apod. A hned to ožíví celou čtvrť.

Cíle

Druhy graffiti = Napíšu přehled nejrozšířenějších druhů graffiti, jejich výskit a jak je poznat. Podrobněji rozvedu tvorbu jednoho amerického sprejera, který se tvorboi graffiti živí.

2 rozhovory = - První rozhovor povedu s ilegálním sprejerem, který byl za ilegální sprejování zatknut.

A druhý rozhovor s legálním sprejerem, který se tvorbou graffiti živil. Moje otázky budou směřovat k jejich osobnímu vztahu ke graffiti a k poselství a jejich tvorby.

Mé vlastní návrhy na graffiti = - 3 část mé práce spočívá v tom, že vytvořím několik svých vlastních obrazů (papírové návrhy na graffiti).

- Následně své návrhy na graffiti představím nejméně 25 lidem a podle to jaký se jim bude nejmíc líbit legálně nasprejuji do veřejného prostoru na zeď.

Dotazník = - Udělám dotazník pro kolemjdoucí, kterých se budu ptát na různé otázky kolem graffiti. Například jestli se jim líbí a jestli s tím souhlasí.

Postup práce

Abych se lépe dozveděla jaké styly graffiti existují přečetla jsem knihu Světový street art a vybrané internetové zdroje. Dále jsem se více věnovala dílům jednoho amerického sprejera (Banksy) a inprirovala jsem se jím. Na základě toho jsem dělala návrhy na graffiti aby byly co nejvíce odlišné a dobře vypadaly. Abych graffiti co nejlépe poznala, získala jsem kontakty na dva sprejery, kteří mají velice dobré zkušenosti s tvorbou graffiti. Tak jsem tedy udělala rozhovor s jedním, který byl za graffiti zatknut a s druhým, který se děláním graffiti živil. Dále jsem vytvořila dotazník o vnímání graffiti a následně se na otázky ptala kolemjdoucích na Vltavské. Vyhodnotila jsem ho, vytvořila procentuální graf o tom jak moc se graffiti líbí a vybrala jsem nejčastější odpovědi.

Graffiti

Graffiti k městu neodmyslitelně patří, tvoří jeho identitu stejně jako budovy nebo sochy. Všechny ty barevné průjezdy, podchody, mosty a zdi působí mnohem veseleji než záplava šedi.

Co to je graffiti?

Graffiti je druh výtvarného vajádření pomocí spreje. Většinou je vytvořený nelegálně. Vyskytuje se na domech, památkách, dopravních prostředcích. V Česku je graffiti vnímáno jako vandalismus a je brán jako trestný čin. Lidé si začali graffiti všimnout až když nějaký sprejčí posprejoval metra po celém světě. Za čištění vagonů, domu apod. se za celý rok zaplatí miliony dolarů. Postupem času byli vytvořeny zákony na tuhle problematiku. Tohle však nelegální sprejery nezastavilo a proto byli vytvořeny legální plochy pro tvorbu graffiti aby nebyl poškozován veřejný nebo skoukromý majetek. Existují dokonce i organizovaný různé výstavy a soutěže.

K čemu je takové Graffiti dobré?

Podle mě to krásně oživí prázdné šedé ulice nebo hnusné podchody, mosty atd. Někdy bývá graffiti formou , kterou se dá vyjádřit nějaký politický názor nebo narážka na nějakou populární problematiku.

Existují nějaké techniky tvorby graffiti?

- spreje s různými typy trysek
- fixy
- rytí a leptání do skla
- akrylové barvy nanášené štětcem
- obarvovací roztok "Bavis", projevující se až desítky minut po aplikaci
- gumoasfaltové barvy
- latexové barvy s válečkem a teleskopickou tyčí
- šablona v kombinaci se sprejem

Nejznámější druhy graffiti:

Druhů graffiti je nespočet, protože každý má svůj styl psaní, každý má jinou fantazii a každému je sympatické něco jiného.

Snažila jsem se tedy s trochou pomocí jednoho mého kamaráda co dělá graffiti vybrat nějaké typy graffiti co nám připadají důležité.

Tag styl:

Toto je nestarší typ graffiti, jde jen o pouhý podpis a je často nezajímavý svým tuctovým vzhledem a často připomíná obyčejné čmárání lidí. Podobné zvětčňování se podpisem můžeme vidět již v 19. století. Před dvěma rokama jsem se zúčastnila expedice s mojí učitelkou a zároveň vedoucím práce kde jsme byli na hradě Bečov v Karlovarském kraji. Důležité je, že jsme mohli vidět ve staré části hradu podpisy poutníků, kteří putovali na toho místo a chtěli zde zanechat po sobě památku. Dnešní writer se tímto podpisem prezentuje na různých veřejných místech. Cílem této tvorby je co nejvíce proslavit své jméno (většinou vymyšlené). Ze začátku to byl pouze podpis, ale v současné době jde podle toho identifikovat writera. Je to způsob jak si označit svoje území atd.

Throw-up:

Často je prováděn jedním tahem. Proces malování trvá maximálně 2 minuty a proto tento styl vypadá živě, lehce a je tam vidět vlnitý tah ruky. Podpis je jasně rozpoznatelný.

Blockbuster style:

Tento styl je specifický snadně čtivými písmeny, které jsou kresleny v pravoúhlých či rovnostranných křivkách. Tento styl se nedá moc měnit tak aby byl odlišný a tak ho můžeme spářit v téměř stejné formě až dodnes. Vyskytuje se nejčastěji na vagónech a autech.

Simple style:

Díky své jednoduchosti je vhodný pro začátečníky. Tímto stylem se může vyjádřit každý i když není zkušený. Nejčastěji se tento styl používá při delším textu nebo podepsaní nějaké crew (skupiny lidí). Tento styl se dá specifikovat jako velmi chudý co se týče svou prázdnotí. Písmena jsou od sebe oddělená.

Wild style:

Wild style je jeden z nejpobulárnějších stylů, protože netrvá moc dlouho.

Tento styl je komplikovaný a to svojí chaotyčností. Často se stává, že od sebe nejdou písmena rozeznat. Vytváření tohoto stylu závisí hodně na představivosti writera. Je podobný Simple stylu a to v tom, že jsou zde písmena kompaktní (pevný hutný, souvislý atd.)

Complex style:

Writer v tomto stylu nemusí dodržovat pravidla zachování vlastní vymyšlené abecedy.

Complex style je podobný Wild stylu, ale liší se překrýváním obrysů, propojením se spoustou dalších drobných obrázků, které dělá tento styl hravý a zajímavý.

3D style a Own style patří k sobě, protože se zde může více tvořit. Můžou sem writeři zařadit obrázky, postavičky nebo napodobit nějaké kreslené známé postavičky apod.

3D style:

Tento styl rozezná i úplný amatér a to, protože je svojí jednotvárností od ostatních odlišný.

Někteří writeři tvrdí, že ti co tento styl tvoří jsou něco jako malíři a někteří zase tvrdí, že to je další nezajímavý styl, který nasprejuje i pětileté dítě. Je to velice kontroverzní technika. 3D styl vznikl v Evropě v 90. letech.

Own style:

Tento styl má osobité kouzlo, které poznáte na první pohled. Vytváří ho writeři, kteří se nebojí zařadit nové prvky a obzvláštnit to. Tento styl je specifický svojí odlišností.

Nelegální sprejer

Nelegální sprejer je člověk, který často sprejuje nebo sprejoval na normálních domech a ne na legálních plochách.

První rozhovor jsem se rozhodla udělat s jedním naším rodinným kamarádem(chtěl zůstat anonymní), který má velmi dobré zkušenosti se sprejováním a do teďka ho sprejování zajímá.

- 1. Co vás na tvorbě graffiti nejvíce baví?** Baví mě jeho lokační stálost, nepřenositelnost díla, Tam kde je vytvořeno, tam zůstává. Pokud ne, je navždy zničeno. (s výjimkou vlaků. Ty se přesouvají a člověk je musí chytit.)
- 2. Měl jste někdy problémy? (policajti apod.)**Problémů jsem měl mnoho, s policajty, úředníky, sociálními pracovníky, probační složkou, soudci, státními zástupci i právníky. Je to jeden z důvodů proč jsem ilegální tvorbu ve značné míře omezil.
- 3. Jak myslíte že na graffity reagují lidé, kteří se tím moc nezabývají?**Lidi nejde shrnout do jedné škatule “kteří se tím moc nezabývají” i tato skupina má svojí strukturu a jinak na to budou pohlížet osoby vyzrálého věku zastávající starší režimy, (stejně jako při volbách) a jinak budou reagovat lidi z měst. Jinak z malých měst, jinak z těch velkých. Cose Prahy týče ani zde to není tak jednoduché rozsoudit, názory jsou individuální a často ovlivněné poslední viděnou věcí nebo tou nejhorší v životě spatřenou, těch pěkných věcí si už všímá míň lidí a to tvoří zbytek skupiny neobjektivními pozorovateli.
- 4. Jak vnímáte české graffiti v porovnání se zahraničím?** Nejsem úplně expert na zahraniční evropskou ani západní scénu. Každé město má svoji graffiti scénu a ta se například stejně jako ta kulturní odvíjí od sousedních zemí a přechod mezi světovými styly tak vzniká nenásilně. U nás je největší vliv, stejně jako v hodně ostatních evropských zemích, cítit z Berlína, kde je totální evropské graffiti centrum. Kvalitativně to ale u nás často upadá, styly jsou špatně přejímány a zůstávají tak nepochopeny.
- 5. Jaké budovy by měli být ochráněny?** Národní muzeum, Pražský hrad... Budovy s nejvyššími národními hodnotami.
Mezi writery kteří se graffiti věnují se nenajde nikdo kdo by poškodil památku, pokud ano, chválu za to od ostatních neuvidí, nikdo z graffiti scény to neocení.
U nás k těmto případům často dochází díky lidem kteří se v tom nepohybují, začínající sprejeři, writeři z ciziny (pro kterou naše památka nemá žádnou hodnotu a chtějí se za krátký čas zde navštívený zviditelnit) či hooligans.
- 6. Co tvorbou graffity chcete vyjádřit?**
Tady jsem byl, tohle sem tu stihnul.

Legální sprejer

- 1. Jak jste se k tvorbě graffiti dostal?** Už od malička jsem hned po škole chodil na výtvarku. Většinou jsme kreslili takové ty dětské obrázky s vodovkama co stali maximálně tak 10 korun. Protestoval jsem a tak když se učitelka nedivala různě jsem stříkal štětcema různé barvy. O pár let později jsem si začal všimnout graffiti, které jsem viděl pod mosty cestou do školy, ze školy nebo jenom na klučičí tajnou kopanou. Sprej byl můj vánoční dárek, kterým jsem si ně úplně hezky posprejoval celý pokoj. Sprej nebyl moc kvalitní, táta totiž pracoval v autoopravně kde často měnil lak na utech, tam nějaký vzal. Ale pro mě to byl učiněný poklad. Doteď ho mám doma schovaný.
- 2. Kdy jste se k tvorbě graffiti dostal?** Když mi bylo třináct...
- 3. Co vás momentálně na tvoření graffiti nejvíce baví?** To že mi to jde a hlavně se tím můžu pořádně vyblbnout. Můžu tak vyjadřovat svůj vztek, smutek, štěstí i lásku. Miluju když si místo surfování po facebooku můžu vzít sprej a jen tak si něco pro radost nasprejovat.
- 4. Co vás na tom bavilo nejvíce když vám bylo takových 15-16 let?** Bude to znít divně, ale nejvic mě uklidňuje ten zvuk když se uvolňuje barva se spreje. Dále jsem si připadal cool a co si budeme povídat...holky na to letěli(smích)
- 5. Dělal jste někdy nelegální graffiti?** Jestli se počítá jedno graffiti u mě v pokoji u rodičů tak ano.(smích)
- 6. Slyšela jsem, že jste někdy jedno své graffiti prodal, je to pravda?** Ano je, jen tak jsem si s kamaradama sprejoval na Těšnově a někdo mi zaklepal na rameno. Byl to nějaký pán, kterého jsem v životě neviděl. Zeptal se mě jestli bych mu něco takového nemohl nasprejovat v bytě na plátno za několik tisíc. Bylo mi kolem osmnácti tak jsem to okamžitě vzal. To jsem, ale nevěděl, že tohle moje improvizování bude rozšiřovat dál po kamarádech, které to taky zaujmulo. A já blbej mu napsal svoje telefoní číslo. Pár dalších měsíců mi pak psali jeho kamarádi. Bavilo mě to i když to tak nevyznívá. A navíc to bylo za peníze (smích)
- 7. Bavilo vás to víc když to bylo za peníze?**
Ze začátku ano, ale pak už jsem jenom odmítal. Graffiti jsem dělal pro svojí radost a potěšení. Neříkám, že děláni graffiti pro ostatní je špatné, ale rychle mě to omrzelo.
- 8. Jak myslíte, že graffiti působí na lidi se tím moc nezabývají?**
Myslím, že je namají moc v lásce. Spousta lidí si všimají jenom toho co jim ničí majetek. Chápu, že jim to není moc příjemný, ale hezké graffiti je všude kolem nás. Celé to místo prozáří a udělá je mnohem veselejší. Vždy mi udělá radost, když jedu tramvají a vidím barevné stěny plné graffiti. Nevím proč lidé graffiti přirovnávají k Vandalismu.

Banksy

Banksy je nejznámější sprejer, který je významný svojí tvorbou graffity. Nejzajímavější na jeho tvorbě je, že je zcela anonymní a svět nezná jeho identitu. Jediné co je o něm známo a potvrzeno je, že se narodil v roce 1974 v Yale nedaleko Bristolu v Anglii. Začal sprejovat na konci osmdesátých let, když byl v Bristonu grafitti boom.

V roce 2000 Banksy začal pracovat se šablonou a sprejem. Nejčastěji sprejoval nějaké narážky na politiku nebo společnosti a inspiroval se z maliřských děl nebo filmů. Spousta lidí nebo kapel využili jeho tvorbu graffity a často se oběvovali v tisku nebo jako pozadí pro modelky. Vytvořil stovky graffity a tohle jsou jeho nejznámější: V roce 2007 se jeho dílo "Space Girl & Bird" vydražilo za 587 tisíc dolarů což je v přepočtu na České koruny 13 080 121.000 korun českých.

V roce 2009 měl Banksy nejrozsáhlejší výstavu, kterou navštívilo průměrně tak 300 000 lidí. Banksy sprejuje na ulicích, zdích a mostích měst po celém světě.

Chtěl, ale víc tak natočil v roce 2010 dokumentární film, který byl celý natočený z Banksyho pohledu. Dokument se jmenuje "Exit Through the Gift Shop" a představil ho na filmovém festivalu Sundance. Dokument měl velký ohlas a rok na to v lednu roku 2011 byl nominován na Oscara za nejlepší dokumentární film. Poté získal ocenění "Osoba roku" na webových stránkách v roce 2014.

Velký skandál, kterého Banksyho proslavilo:

V roce 2018 v říjnu by začala dražba na nejznámější graffit Banksyho "Girl With Red Balloon" z roku 2002. Tento obraz byl symbolem uprchlické krize z roku 2015. Už od začátku se vědělo že vyvolávací cena bude velmi vysoká. Obraz se vydražil za 1 042 000 liber což je v přepočtu okolo 30 milionů korun českých. Několik vteřin po konci dražby návštěvníkům doslova obraz mizí před očima. V rámu byl totiž nainstalován skartovací mechanismus. Obraz se začal sunout dolů ve formě nařezaných papírových pruhů a zastavil se v polovině. Nebyla to však náhoda. Banksy ji tam sám naistaloval několik let před dražbou. Očekávalo se spoustu protestů, to se, ale nestalo, protože se tímto zasahem inspirovalo spousta známých obchodních firem jako je IKEA, Lidl, McDonalds a spousta dalších.

Mé vlastní graffiti

Během celého roku jsem dělala různé graffiti. Snažila jsem se aby byli co nejvíce odlišné a hlavně aby dokázali zaujmout. Sprejovala jsem na papír A1 sprejema a případně si pomáhala čtvrtkou. Graffiti jsem dlouho promýšlela a sprejovala několik hodin. Stávalo se, že jsem to celé musela předělávat. Největší trápení však nastalo, když jsem se snažila napodobit dílo Banksyho.

Nejvíce jsem se inspirovala Banksym. Sprejovala jsem jedno slovo a to LOVE v češtině láska. Vybrala jsem si ho protože se mi toto slovo líbí a skoro vždy to vypadá ve formě graffiti dobře.

Abych mohla něco nasprejovat vymyslela jsem si různé formy jednotlivých písmen a poté vytvořila návrhy na malý papír.

Než jsem začala graffiti používat, myslela jsem si, že ke každému napíšu jaký to je druh graffiti a jeho historii. Pravdou, ale je, že každý má svůj styl a každý to má úplně jiné tudíž jsem nebyla schopná své graffiti přiřadit k jednomu určitému druhu.

Abych si sprejování na zdi osvojila vydala jsem se na Těšnov s mojí kamarádkou a vyzkoušela si to. Myslela jsem, že to bude lehčí a překvapilo mě zacházení se sprejem, protože to není zas taková hračka jak se zdá. Sprej často zlobí a stává se, že přetáhnete, dojde vám tlak ve spreji, steče vám barva a spoustu dalších komplikací co se nedá moc opravit. Zkušební graffiti se nám povedlo a jsem moc ráda, že jsem si to šla vyzkoušet, protože bych to na čisto určitě zkazila. I když se toto graffiti nebude zahrnovat do mé práce, mám z něj radost.

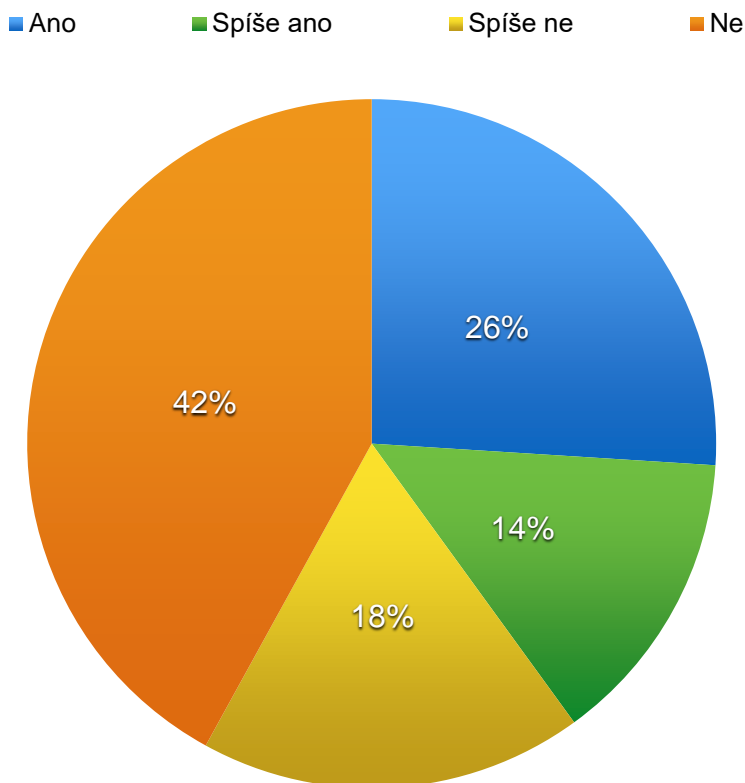
Dotazníkový průzkum

Tímto dotazníkem jsem chtěla zjistit jaký mají obyvatelé a návštěvníci města názor na graffiti a jeho působení na veřejných legálních i nelegálních plochách. Zaměřila jsem se na to jestli lidé berou graffiti jako umění nebo jako vandalství a zeptala jsem se na tři otázky, které mi k tomuto tématu přišly důležité.

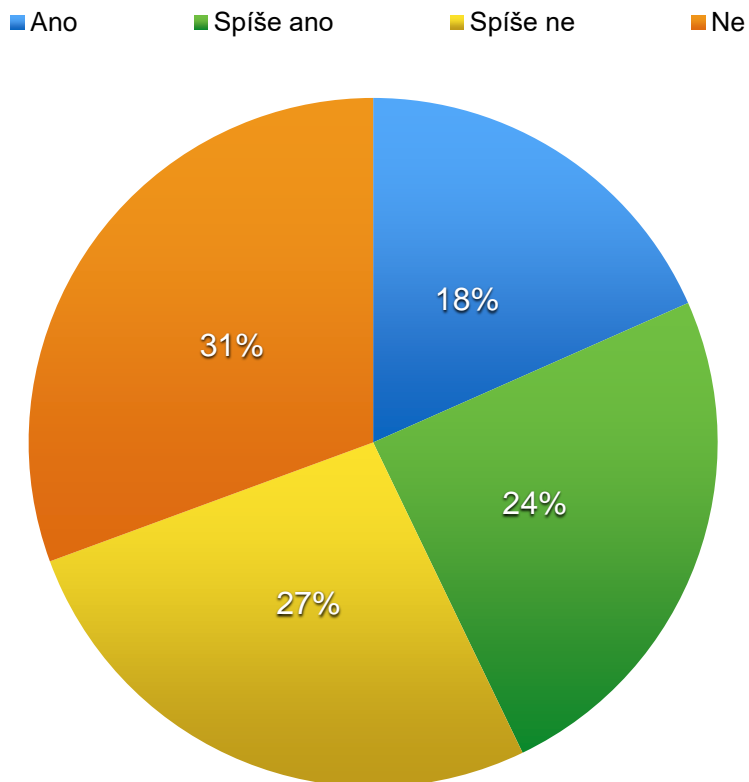
Jak to probíhalo?

Dohromady jsem se ptala 50 respondentů okolo stanice metra Vltavská. Na otázky číslo jedna a dvě mohli odpovídat pouze jedním způsobem a to ano, spíše ano, spíše ne a ne.

1. Líbí se vám graffiti?

2. Myslíte že by se měla tvorba graffiti propagovat ve veřejném legálním prostoru?

3. Kde by se vám graffiti líbili?

V této otázce jsem nechala respondenty odpovídat více svobodně aby nemuseli zaškrtnávat (ano, spíše ano, spíše ne, ne). Zde tedy uvádím nejčastější odpovědi.

V muzeu.
Rozhodně ne na našich domech.
Nikde.

Závěr (aneb co se mi povedlo)

Podářilo se mi vytvořit dohromady 11 návrhů na graffiti. Více jsem se seznámila s tvorbou jednoho světově známého amerického sprejera Banksyho a zkusila si napodobit jeho tvorbu. Z literatury a internetových stránek jsem se dozvěděla i o dalších sprejerech a trochu se inspirovala jejich tvorbou.

Dále jsem vytvořila dotazník a následně se ptala celkem 50 lidí na to jak vnímají graffiti na veřejném legálním i nelegálním prostoru.

Než jsem práci začala dělat, měla jsem očekávání, že lidé, kteří denně chodí posprejovanými podchody, vůbec toto pouliční umění neocení a vnímají to jako další čmáranice a vandalismus. Bohužel se mi toto očekávání vyplnilo.

Poté jsem vytvořila dotazníky pro dva mé známé, kteří se věnují aktivně graffiti ať už to je legálně či nelegálně. Zaujalo mě jak oba popisovali svoje zážitky ze sprejování a oběti, které museli pro tvorbu graffiti přinést.

Během práce mě hlavně zaujalo jaké množství druhů graffiti existuje, jak jsou různorodé a jak těžko se rozlišují.

Seznam zdrojů a literatury

Hunter Garry. světový street art. CPress v Brně roku 2017 ve společnosti Albatros Media a.s. ISBN 978-80-264-1702-6

<http://marki-spol.blog.cz/0711/druhy-graffiti>

https://technet.idnes.cz/banksy-skartovat-obraz-aukce-sotheby-s-d90-/tec/tec-technika.aspx?c=A181007_232325_tec-technika_pka

<https://www.wikipedia.org>

